

JAARVERSLAG 2018

Het tweede jaar in beeld

WIE ZAAIT, ZAL OOGSTEN

*Zaden hebben dauw nodig om te rijpen;
om te leven en te voelen heeft de mens tranen
nodig.*

Stichting Rituals to Root

toRituals
toRoot

Inhoudsopgave

Inleiding..... 2

Doelstelling stichting 2

Netwerken en andere activiteiten..... 2

Netwerk Sterven en Rouw Flevoland 3

Organisatie Namen Blijven 3

Vorbereiding Vredesweek Almere 2018 3

Projectplan Liefdevol Levenseinde 4

 De workshop en de Gids 4

 Lezingen over een Liefdevol Levenseinde 5

Rituelen 5

Stageplaats 5

Externe partijen en samenwerkingen..... 5

Stichting Rituals to Root en Liefdevol Levenseinde in het nieuws..... 6

Financieel verslag..... 6

Vooruitblik 2019..... 6

Inleiding

Na de geleidelijke opstart van de stichting in 2017 is er het afgelopen jaar veel gebeurd. Graag blikken wij terug op bijzondere momenten en de ontwikkelingen van een aantal projecten met maatschappelijke verbinding en verdieping. Om te kunnen voorzien in een (soms latente) behoefte aan zingeving van waaruit de stichting ontstond. Het bestuur bestond in 2018 uit drie bestuursleden die de doelstelling van de stichting een warm hart toedragen en hun functie onbezoldigd vervullen: voorzitter Zilla van Dijk, penningmeester Eduard Knape en secretaris Deborah Boekholt.

Doelstelling stichting

Zoals omschreven in de statuten: het (doen) creëren van individuele en maatschappelijke verdieping en verbondenheid door zingevingactiviteiten te ontplooiën met behulp van rituelen en symbolen, dit alles in de ruimste zin van het woord.

De stichting tracht dit doel onder meer te bereiken door:

- a. het ontplooiën en bieden van zingevingactiviteiten en/of ritueelbegeleiding;
- b. het ontwerpen, uitvoeren en/of bieden van advies over nieuwe eigentijdse vormen van persoonlijk en collectief herdenken, vieren, afscheid nemen en/of betekenis geven;
- c. het (doen) geven van workshops, het houden van lezingen en/of het bieden van stilte retraites;
- d. het (doen) organiseren van evenementen, activiteiten en/of bijeenkomsten;
- e. het (doen) verstrekken en bieden van informatie, advies en/of begeleiding, onder andere door gebruikmaking van de verschillende beschikbare vormen van media;
- f. samen te werken met diverse organisaties en instellingen;
- g. het doen of laten verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of naar het oordeel van haar bestuur daartoe bevorderlijk, nuttig en/of gewenst kunnen zijn.

De stichting beoogt niet het maken van winst en is opgericht uit eigen (privé) middelen. Deze lening is gegeven om de start van de stichting mogelijk te maken. Ook de werkzaamheden en meeste vergaderingen vonden plaats op het woonadres van de voorzitter. De bestuursleden zijn allen onbezoldigd.

Netwerken en andere activiteiten

In 2018 zijn alle mogelijke momenten tot netwerken en het breder bekend maken van de doelstelling en het aanbod van de stichting benut. Hieruit is meer bekendheid en samenwerkingen door ontstaan. Het vestigingsadres van de stichting werd regelmatig gebruikt voor overleggen, vergaderingen, bijeenkomsten en afspraken. Een greep uit de activiteiten:

- 💡 De website wordt grotendeels zelf onderhouden en gevuld
- 💡 Social media heeft meer volgers en is een bron voor het delen van informatie en aanmeldingen voor lezingen en workshops
- 💡 Workshop Liefdevol Levensende maakte een vliegende start
- 💡 Tweetal lezingen gehouden "Hoe kan je er zijn voor je stervende dierbare?"
- 💡 Samenwerking met Stichting Het Bezinningshuis in Den Dolder en Ontmoetingshuis De Kern in Almere
- 💡 De stichting was volop in het nieuws
- 💡 Samenwerking Vredesweek Almere

- ♦ Initiatief opzet Netwerk Sterven & Rouw Flevoland
- ♦ Aansluiting bij Intervisiegroep stervensbegeleiding Het Bezinningshuis
- ♦ Het bieden van een stageplaats voor een student ritueelbegeleiding
- ♦ Aansluiting bij netwerk CMO Flevoland – Positieve gezondheid
- ♦ Uitvoering van verschillende rituelen en ceremonies

Netwerk Sterven en Rouw Flevoland

Door een sparavond met Almeerse uitvaartondernemers in 2017 kreeg de organisatie van Namen Blijven, waar de stichting mee samenwerkt, een breder draagvlak.

Geïnspireerd op soortgelijke en goed functionerende netwerken in het zuiden van het land ontstond het idee en initiatief om een netwerkvond in Flevoland te organiseren. Met een tweetal leden uit de Kerngroep van Namen Blijven werd op 12 september de startup avond gehouden met een openingsritueel in Almere Haven. Het ontstaan en het voornemen werd gedeeld alsmede was er een toetsing van behoefte. Met 23 bezoekers was de sfeer open en is het initiatief warm ontvangen. Er meldde zich kandidaten voor de organisatie van een volgende bijeenkomst met onder andere een ritueelbegeleider, stervensbegeleider, uitvaartondernemer en rouwdeskundige. In 2018 is deze organisatiegroep twee keer bijeengewees voor overleg en voorbereiding. De volgende netwerkbijeenkomst zal op 13 maart 2019 in Lelystad worden gehouden.

Netwerkdool: Een netwerk voor en door professionals in begeleiding bij sterven, uitvaarten en rouw die met elkaar de verbinding en verdieping zoeken in ontmoeting, ondersteuning, inspiratie en informatie uitwisseling. Het netwerk streeft naar ondersteunende verbindingen met de (medische-) zorginstellingen voor verbetering in de overgangen van sterven ervoor, tijdens en erna voor cliënten en hun naasten.

Organisatie Namen Blijven

In een aantal overleggen in 2018, na het vijfjarige lustrum in 2017, besloot de kerngroep van Namen Blijven om een jaar van bezinning op de toekomst in te lassen. Vijf jaar achtereenvolgend bood Namen Blijven nabestaanden de gelegenheid om op eigen, creatieve en vrije wijze te herinneren en te herdenken. Het gaf bezoekers van alle afkomsten de gelegenheid om actief stil te staan bij hun dierbare overledenen in Het Vroege Vogelbos van Almere Haven. Ook het evenement WereldLichtjesDag werd niet georganiseerd. Het laatste overleg eind 2018 stond in het teken van nieuwe plannen en een aangepaste organisatie voor Namen Blijven 2019. www.namenblijven.nl

Voorbereiding Vredesweek Almere 2018

Stichting Rituals to Root sloot zich aan bij PAX voor Vrede om zodoende een basis te leggen voor de organisatie van een eerste Vredesweek in Almere. Rituals to Root werd een Ambassade van Vrede in Almere. Een vredesevenement heeft grote potentie in Almere. Gaandeweg het jaar werd duidelijk dat er onvoldoende tijd beschikbaar was om de volledige organisatie te coördineren. De ‘partners in peace’ van het Vredeslabyrint 2017 werden hierover ingelicht en uitgenodigd om het over te nemen. Stichting InnerCircle gaf hieraan gehoor. Met een zestal lokale organisaties is in een aantal bijeenkomsten een weekprogramma gerealiseerd. Stichting Rituals to Root had hier slechts een zeer bescheiden aandeel in.

Projectplan Liefdevol Levenseinde

Stichting Rituals to Root diende in juni 2017 een projectplan voor een financiële bijdrage vanuit het Monuta Helpt! Fonds in. Vanwege eigen ervaringen in het werken met stervenden en hun familieleden viel het op hoe weinig kennis er is over sterven. De dood is voor velen een taboe onderwerp dat pas aan de orde komt wanneer het zover is. Toch is er een latente behoefte aan zingeving getuigen het succes van een aantal tv-programma's op dit gebied zoals: Over mijn lijk, De wandeling, Doodgewoon. Vragen als: 'Wat kan ik het beste doen als moeder verdrietig blijft', 'hoe kan ik mijn vader ondersteunen wanneer hij weer angstig is', hoorde ik vaak. 'Ik kan het niet meer aanzien' is een veelgehoorde kreet van wanhoop. Vooraf weet men vaak niet wat te verwachten. Er worden workshops gegeven vanuit een aantal organisaties voor vrijwilligers die zich verdienstelijk maken in de ondersteuning binnen de palliatieve zorg en er zijn groepen voor verlies en rouw. Maar een workshop gericht op familieleden die te maken krijgen met de verzorging én deels begeleiding van een dierbare was zover bekend niet in voorzien. Daar nam Stichting Rituals to Root een initiatief toe. In september 2017 werd het projectplan door Monuta Helpt! goedgekeurd voor een bijdrage.

De workshop en de Gids

De workshop Liefdevol Levenseinde is een verdiepende dag waarin een groep van 6 tot 10 personen met elkaar en dit thema aan de slag gaan in theorie én praktijk. Er wordt geleerd hoe men een dierbare liefdevol kan ondersteunen in het grootste levensproces, afscheid van het leven. Dit gezamenlijk aangaan met een dierbare is een van de meest liefdevolle, intense en bevredigende levensprocessen die een mens kan beleven. De dag is inclusief een biologische vegetarische lunch en wordt begeleid door een vrijwilliger. De onderwerpen:

- Wat sterven voor jou betekent?
- Het Sterfproces
- Spirituele communicatie
- Rituelen
- Fysieke zorg
- Voorzorg, zelfzorg en nazorg

De uitgebreide gids waar in 2017 aan werd gewerkt is werd begin 2018 in grote oplage gedrukt als een magazine. Wanneer de workshop liefdevol levenseinde is gevolgd, krijgt men de praktische gids in Levens- en stervenswijsheid mee. De gids is geschreven om te helpen van sterven een liefdevol proces te maken. Enkele opmerkingen van recensenten van de gids: "in de begrenzing toont zich de meester, heel nuttig voor mensen die een stervend familielid of partner hebben. ...alle informatie is heel waardevol! en met warme hand geschreven, prachtig boek over in aandacht zorgen voor een stervende". Enkele malen is de gids ook separaat besteld.

In februari werd de eerste workshop gehouden aan het vestigingsadres van de stichting in de vorm van een proefworkshop. In totaal werd de workshop 7 keer gehouden:

Februari - Vestigingsadres Almere

April - Bezinningshuis Den Dolder

Juni - Bezinningshuis Den Dolder

September - Bezinningshuis Den Dolder

September - Ontmoetingshuis De Kern Almere

November - Bezinningshuis Den Dolder

December - Bezinningshuis Den Dolder

Vanaf september waren alle workshops vol. Iedere deelnemer ontving een evaluatieformulier die door 84% van het totaal aantal deelnemers is ingevuld. Naast de tips en andere waardevolle informatie wordt verzocht een totaalcijfer van 1 – 10 aan de dag te verbinden. De stichting is diep tevreden met het gemiddeld cijfer van 8,7.

Lezingen over een Liefdevol Levenseinde

Naar aanleiding van de Nationale dag Aandacht voor Sterven op 24 mei zijn er twee lezingen gehouden met de Titel: “Hoe kan je er zijn voor een stervende dierbare” in samenwerking met Rebel’s Uitvaartonderneming. Op 24 mei In Het Parkhuys te Almere en op 12 juni in de Opmaat te Huizen. Beide avonden trok tussen de 25 en 35 belangstellenden.

Rituelen

Tijdens de werkzaamheden door het jaar heen werden vergaderingen en overleggen begonnen met verschillende openingsrituelen en momenten van bezinning. Tijdens het startup netwerkinitiatief en intervisiebijeenkomst was er een rituele inleiding die de bedding voor de bijeenkomst bracht. Tevens ontving de stichting een aantal verzoeken voor rituelen en ceremonies rondom afscheid, opening en jubilea.

Stageplaats

Begin 2018 kreeg de stichting het verzoek of ze een student ritueelbegeleider van opleidingsinstituut Het Moment een stageplaats zou kunnen bieden. In beschouwend en ondersteunend overleg heeft Lida van Dijk haar volledig stage bestaande uit een deel observatie en participatie voltooid. Er werd gewerkt met verschillende leerdoelen, competenties en rollen. Lida maakte zich zeer verdienstelijk bij de workshop Liefdevol Levenseinde, het initiatief Netwerk Sterven en Rouw Flevoland alsmede met eigen ceremoniën en rituelen. In november studeerde ze af als ritueelbegeleider en werkt aan de ontwikkeling van haar eigen onderneming: DIJK.ontroerendgoed. De Stichting en Lida geven in 2019 vorm aan verdere samenwerking.

Externe partijen en samenwerkingen

De stichting participeerde in een aantal initiatieven van belang gedurende het jaar:

- 💡 Netwerk stervensbegeleiding van Het Bezinningshuis in Den Dolder
- 💡 Intervisiegroep medereizigers op het pad van leven en sterven Het Bezinningshuis in Den Dolder
- 💡 Beursvloer Almere met een match bij MTH in kosteloos financieel advies voor ANBI
- 💡 Nominatie voor de Noorderlichtprijs van www.stichtingalsendan.nl (een positieve bijdrage leveren aan de positie van (ongeneeslijk) zieken, stervenden en ouderen in de samenleving)
- 💡 Aansluiting bij www.landelijkexpertisecentrumsterven.nl bij het onderdeel HULP
- 💡 Aansluiting bij Doodgewoon in de klas van www.totzover.nl
- 💡 Samenwerking met www.bezinningshuis.nl in aanbod bij Sterven en Rouw
- 💡 Samenwerking met Ontmoetingshuis De Kern Almere Hout als locatie voor Liefdevol Levenseinde
- 💡 Samenwerking met en onderdeel van de kerngroep www.namenblijven.nl

Stichting Rituals to Root en Liefdevol Levenseinde in het nieuws

In 2018 mocht de stichting zich met Liefdevol Levenseinde verheugen op verschillende momenten van media aandacht. Op een rij:

- 🔹 8 juni Diepte interview in Dagblad Gooi en Eemlander
- 🔹 18 juni Radio interview NH Gooi met Bea Kuijs
- 🔹 7 augustus Radio interview NPO 5 Tineke de Nooij in Tineke Show
- 🔹 november Interview Maxime Miedema Hogeschool Utrecht journalistiek website Nieuw Zeist

Financieel verslag

In 2018 waren er vooral baten uit de donaties van verzorgde lezingen, een vergoeding voor begeleiding van een stagiair en donaties van workshop deelnemers. Er zijn investeringen gedaan in het laten drukken van gidsen ten behoeve van de workshop Liefdevol Levenseinde en materialen ten behoeve van de uitvoeringen van rituelen. De directe kosten voor de Workshop Liefdevol Levenseinde kwamen uit op € 1863. Samen met de eerdere uitgaven in 2017 a € 263 is de subsidie van Monuta voor de workshop nu volledig bestemd. Om de workshop kostendekkend te houden en een herdruk van de gids mogelijk te maken is het nodig om in 2019 de donatie suggestie voor de workshop te verhogen van 50 naar 75 euro.

Overzicht baten en lasten 2018:

	Baten	Lasten	Resultaat
Donaties & subsidies	€ 4.142,21		
Communicatie & promotie		€ 340,64	
Ritueel & workshop attributen		€ 292,24	
Reiskosten algemeen		€ 608,59	
Organisatie & opleiding		€ 394,79	
Directe kosten WS LL		€ 1.862,82	
Totaal	€ 4.142,21	€ 3.499,08	€ 643,13

Balans per 31-12-2018:

Activa:		Passiva:	
Bedrijfsmiddelen	€ -	Eigen vermogen	€ 996,26
Voorraden	€ 132,25	Schulden	€ -
Rekening courant	€ 864,01		
Totaal	€ 996,26		€ 996,26

Vooruitblik 2019

In 2019 zullen de voornoemde contacten en werkzaamheden verder worden verdiept. De stichting is voornemens om te trachten de ANBI status te verkrijgen en het bestuur uit te breiden. Er zijn al twee bestuursleden die hun naam aan Rituals to Root willen verbinden namelijk Lida van Dijk, Masja Veerman en Robin Zuidam. Kleine vooruitblik in de focus voor 2019:

- 🔹 aanvragen ANBI status
- 🔹 bestuur uitbreiden
- 🔹 diepere samenwerking met Het Bezinningshuis
- 🔹 uitbreiding van het aantal workshops en lezingen

- verdiepen van huidige overige samenwerkingen
- aangaan van nieuwe verbindingen en partnerschappen in sterven en rouw
- spreken op basisscholen over het onderwerp sterven en rouw via *Doodgewoon in de klas*